Székesfehérvár, 1907. XIV. évfolyam, 149. szám. Szombat, december 21.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló" a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló" cim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak: I évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

A jövő zenéje.

Steiner Jákó dr. — Lakatos Frigyes dr.

Nem kell jóstehetség hozzá, hogy a jövő-választásai a szocializmus jegyében fognak lefolyni. Különösen ha az általános választói jog a tömeget is az urnák elé szabaditja.

Tudom, hogy szinte önkéntelenül tolakszik fel akárhány olvasóm lelkében a kérdés, hogy hát én a függetlenségi eszmét nem tartom a jövő választás jelszavának?

Nem! És pedig főleg azért nem, *mert ma már mindenki függetlenségi párti.* Szeretném én azt látni, a ki ma a levitézlett Tisza-rendszer darabont rongyait merné a publikum előtt lebegtetni. Pelczéder Ágoston nem bukott meg csufosabban, mint az, a ki ezek mellett a lomtárba került eszmék mellett akarna fringiát rántani. A függetlenségi eszmékért mindannyian lelkesedünk, Magyarország szabadságát, Ausztria békóiból való kimenekvést mind ideált valamennyien reménykedő rajongással melengetjük a keblkünkben. A végcél mindannyinak lelkében ugyanaz, a különbség csak ott van, hogy egyik nyiltan kardoskodik az eszméi mellett, mig a másik hallgatagon ápolja vágyait A legrosszabbak, a javithatatlanok azok a gunyolódók, a kik azért kacagnak, mert a függetlenségi többség kezei meg vannak kötözve s mindeddig alig tudott többet kierőszakolni, mint a Tisza-korszakok alakjai.

Elenyésző csekélység kivételével egy véleményen lévén, ki csodálhatja, ha a függetlenségi eszmét nem tartom a jövő ütközési pontjának. *Hogyan küzdjünk egymás ellen, ha nem ellenségek, hanem egy nézeten való jóbarátok harcolnak egymással.*

A függetlenségi eszmének meg határozottan pechje is van. Épen negyven esztendőn keresztül vándorolt az igéret földje, a Kánaán, a piros bársonyszék körül. A világító oszlop, Kossuth Lajos magasztos eszmeharca a magyar szabadságért, előtte lebegett éjjel és nappal. A magyar ember ezzel álmodott, ezzel ébredt, ezért mondott le sokszor heroikus erővel a judásbér csillogó aranyairól. Most negyven esztendő után kinyilott előttünk az igéret földjének kapuja, miniszereink, maga Kossuth Ferenc, nagy atyja eszméinek örököse a hatalom birtokában — s megvan kötve a kezünk, billncseket hord a lábunk, nincs erőnk, hogy a függetlenség eszméit megvalósithassuk.

A nép?!? Uram! a nép?!? az már nem elégszik meg az igéretekkel.

— *Panem et circenses!* Kenyeret és élvezeteket! — ezt kiáltja. Ha valaha a római Nérók korszakában divatos volt ez a jelszó s átjárta a nép izeit, csontját, velejét, *ha izmait ez tette rugékonnyá akkor, most* épenugy elmondhatjuk ugyanezt róla. Kenyeret kér és mulatni akar. Nem elégszik meg már azzal, hogy az urak táncolnak és pezsgőznek — ő pedig muzsikáljon hozzá, hordja az ételt és bontogassa a pezsgős palackokat, a melyeknek tartalmát más issza ki. Élvezni akar ő is. Duskálkodni akar az élvezetekben, kárpótolni akarja magát azokért az elvesztett évekért, a melyek *hatalom* nélkül, élvezetek nélkül surrantak tova fölötte az idők századaiban.

Ismétlem az én erős meggyőződésemet: a jövő választások, az országos és községi képviselő választások az általános titkos választói jog törvénybe iktatása után, a szociálizmus jegyében fognak lefolyni. Lesznek, lehetnek jelszavak más irányban is, de a mindent tulharsogó zenét, a jövő zenéjét ez az eszméáramlat fogja szolgáltatni.

S hol leszünk mi, azok, a kik most a karmesteri pálcát kezünkben tartjuk, mi, az intelligencia, a kiknek szavai után a tömeg eddig lelkesedett? Bennünket nem lelkesit a szocializmus? a jövendő igazságtevése? Bátran merem mondani, hogy a mint az intelligencia óriási, mindent abszorbeáló többsége a függetlenségi eszme álláspontján van, ép ugy lelkesedik mindenki a szocializmus valamely formájáért is.

Mi, a kiknek valaminK van, a kik a multban gyökerünket érezzük, a kiket a jövőhöz remények füznek, a kik a történelmi Magyarországnak tevőleges alkotó elemei voltunk vagyunk és akarunk maradni, *mi is szocialisták vagyunk.* De a mi szocializmusunk nem a romboló szocializmus eszmekörében mozog. Mi akarjuk az igazságot, mi kivánjuk, követeljük és követelni fogjuk az igazságosabb beosztást, de nem ugy, hogy a multat szétrombolva, bizonytalan jelenre, egy pár álmadozó által odahányt homokalapra építsünk légvárakat. Nem! a mi épületünk a jövendő alapjait ezeresztendős multunk sziklájára kivánja emelni. S itt látom tömörülni mindazokat, a kikben *konzervativ hajlandóság* van, a kik nem állnák a rombolás szellemének füstös, párás légkörében.

Itt találkozni fog és találkozni kell minden komoly embernek. Én lerombolom itt a hitvallások különbözőségéből emelkedő válaszfalakat. Katolikus, protestáns, zsidó, vagy bárki legyen az, ha érez szivében idegszálat, a mely őt a multhoz köti, ha hazáját és vallását tartja valamire, ebben a küzdelemben egy táborba fog tömörülni.

Simon Sándor — legalább reménylem — nem fogja majd odadörögni senki fülébe:

— Mit keres itt a pap? A papnak a templomban a helye.

Ő is meg fogja — legalább reménylem — érteni, hogy a kálvinista ember ép ugy szolgája a közös hazának, mint a katolikus, még az a katolikus pap is. És nagyobb ellenségünk a közös ellenség, a szociáldemokrácia, a mely szivünk közös javára, drága kincsünkre, a hitünkre és hazánkra tör, minthogy mi azokat a különbségeket feszegessük, a melyet Luther Márton és Kálvin János 400 esztendővel ezelőtt támasztottak közöttünk.

Én szivesen fogok annak idején Miklós Géza mellett korteskedni, különösen ha a viszonosság elvét is érvényesitve látom, ha nem kell tapasztalnom azt, hogy egyes kálvinista urak a Vizivárosban, tehát az én városrészemben, a hol én otthon vagyok, a hol engem mindenki ismer, — katholikusok között hónapokkal előbb azzal korteskedtek, hogy katholikus papra nincs szüksége a városi képviselő testületnek. Mondom: haladni, sőt művelődni kell s ezt az abszolut és megdöbbentő elfogultságot, a Magyar Szó által magasra növelt gyülölködés paráját tövestől ki kell irtanunk.

Én számitok a zsidóság egy részére is. Ne tessék hinni, hogy a zsidóság általában romboló elem. Nem! A zsidóságnak van egy része, a melyet átitatott már a magyar haza szeretete, a mely kész áldozatot hozni a magyar hazáért. Én vallom, hogy ezt a józan, tisztult felfogásu elemet nem elidegeniteni, hanem minél inkább magunkhoz, a konzervativ elemhez kell kapcsolni. Ha Széchényi István azt mondotta, hogy az apagyilkosoknak is meg kell kegyelmezni, mennyivel inkább kell ezt nekünk tennünk azokkal, a kik vonzódnak a nemzet komplexumához s a kikben annyi értékes, különösen praktikus tulajdonság öröklődött, a mi bennünk sajnosan hiányzott.

A fő, hogy megértsük egymást. Hogy ne azt keressük a mi elválaszt, hanem a mi összefüz bennünket egymáshoz. A hibákat ne gyülölettel, hanem szeretettel, ha kell áldozattal gyógyitsuk. Borzasztó perpektiva volna ránk nézve, ha Franciaország szomoru jövője várakozna reánk?

A jövő küzdelmeiben harcoljon — ha harcolnia kell — a két párt egymással, az a két párt, a melynek az egyikében most *Lakatos* Frigyes dr. munkálkodik az ellen, a melynek szellemi vezére *Steiner* Jákó dr.

A győztes a magyar haza legyen.

Ezt minden magyar embernek őszintén kell óhajtania.

Bilkei Ferenc.

Mai lapunk 6 oldal.

00000616

A proletár-osztályról.

II-ik előadás.

Láttuk, hogy két lényeges jegy adja meg nekünk a proletár-osztály fogalmát a) a gazdasági önállóság és b) az iparilag vagy agrár-módon képzett elevenerő szabad értékesitése. Jelen előadásom tárgya lesz kimutatni, megvizsgálni azon élettani okokat, a melyek ezt az osztályt létrehozták és megtartják a jövőben is, hogy a proletár osztály, proletár milliók nem azonosak bárminő szociális irányzattal.

Komor, fönségesen komor kérdések ezek, uraim; engedjék meg ezért, hogy minden szóvirágot mellőzve, tisztán a tárgyhoz szóljak azzal a komolysággal, mondhatnám meghatottsággal, amelyet a nyomorgó és saját hulláikon boldogságra törekvő milliók ügye megérdemelt.

Ki van *teregetve* előttünk a *világtörténelem térképe.* Millió és millió ember nyüzsög rajta, lihegve hordják terheiket, ki koronát, ki kalapácsot és mig a történelmi idők kerekeinek lassu dübörgését halljuk, az előre csörtetők lihegése azt mondja nekünk, hogy a milliók mindegyike valami cél felé tör. *Öntudatos-e* ez a törekvés? Azt kell mondanunk: igen. Vizsgáljuk meg az embereket egyenkint. A szakszervezett munkás öntudatot hirdet, a szakszervezetben öntudatosan dolgozik szorgalmasan még éjjel is, hogy nagyobb kenyeret adhasson családjának. A *hivatalnok*, a kereskedő, a gyárigazgató, a bérkocsis, az iparos öntudatosan halad kisebb-nagyobb célja felé; a német császár öntudatosan üzi a flottapolitikát, az angol öntudatosan a gyarmatrendszert, Önök öntudatosan hallgatják ezeket a szerény előadásokat és rólam is feltételezhetik, hogy senki sem kényszerit azok megtartására.

Azt hiszem, m. t. Uraim, hogy ezt az öntudatos célratörekvést ép olyan joggal megállapithatjuk a XIX. század embereiről is. A XVIII-ról is. A XII-ről is. A Caesárok korabeli emberekről is. A Hammerabi táblák korabeli rabszolgáról is, ki vörös hagymáért dolgozott. Mancsgáról is, ki vörös hagymáért dolgozott. Mancs király egyptomi alattvalóiról is. Sőt öntudatot találunk meg célratörekvést annál az ősembernél is, aki az idők óriási távolságában felkapaszkodik történelmünk látóhatárára. Ha Häckelnek olyan kitünő szemei vannak, hogy ilyen óriási távolságban is megtudja látni a történelmi ősemberen az állati karmokat, meg a szőrös testfelületet, a lapos koponyát meg a lábujjak összetehetőségét, hagyjuk meg neki ezt a gyönyörüséget. Mi nem rendelkezünk ilyen vizsla szemekkel és ha szerinte a karmok és szörök, fésületlen szakáll és lapos koponya állatot mutatnak az ősemberben, bizony mondom, hogy a kőbalta és keresztül lukas csontok sokkal inkább mutatják a céltudatos munkát, az öntudatot, az észt, a kultur-activ embert és nem kultur-passziv állatot.

Nem akarok most vitába keveredni az átvagy leszármazási elmélet hirdetőivel. Tételeiknek, különösen a leszármazási elméletnek bizonyitására ugy sem tudnak egyebet felhozni, mint husz percentes analogia-oldatokat és néhány, tudományosan fegyelmezett fantázia regényjátékait. Ha volna bizonyitékuk bizonyára sarokba szoritották volna Berlinben Wasmannt, akit három napig támadott tizenkét természettudományi szakember, többnyire egyetemi tanárok anélkül, hogy Wasmann keresztény anthropologiájának egyetlen tételét megdöntötték, s a magukéból egyetlen egyet bebizonyitottak volna.

Teljes joggal állithatjuk tehát, hogy a kultura egész folyamatában az ember mint eszes és céljaira öntudatosan törekvő lény vett és vesz részt. Ez emporikus tény.

II.

Szükséges azonban, m. t. Uraim! az önök becses figyelmét még egyszer visszaterelnem a *történelmi ember* fejlődésére, hogy egy másik, nem kevésbbé fontos tényt észrevegyünk és megmagyarázzunk.

„Az ember, mióta először találkozunk vele, *szünetlenül fölfelé haladt* és ez a haladás szemünk láttára folytatódik. De sohasem volt az egész faj egyenletes előrehaladása, — most sem az. Hátratekintve azt látjuk, hogy utja, melyet maga után hagyott, tele van hintve nemzetek, fajok, civilizációk roncsaival, melyek utközben elestek."

Tehát *győzelmes* és *letört kulturák*, diadalmas és leigázott népek váltakoznak előttünk a világtörténelem nagy térképén. E tényekből az következik, hogy a haladás verseny eredménye és hogy a verseny a legtöbb esetben egyenlőtlenséget feltételez vagy teremt, halál és élet, gazdagság és nyomor, kulturkincsek és elvadulás, szabadság és rabszolgaság jellemzi a kultura széles medrét.

Ebben a szemlélődésünkben a *művelődést*, mint világközi internationális folyamatot tekintetünk, megjegyzéseink nem egyes emberekre, hanem egész nemzetekre vonatkoznak.

Még meglepőbb, ha a kultura folyamatát *egyes nemzetek kebelében tekintjük.*

Az állatot ösztöne tereli csoportba, hogy egyesült erővel könnyebben védekezhessék. A csoportban a fizikailag kiváló egyedek kiváltságos helyzetet, mondjuk ösztönös fensőbbséget élveznek, a faj közönséges egyedeinek pedig hallgatás és engedelmesség a dolguk. Az ős ember társas életének kezdeteiben is *lehetetlen megtalálnunk azt a vagyoni és társadalmi kommunizmust*, a tökéletes jogegyenlőséget, amelyről pedig oly szivesen beszél a szocializmus egyik-másik iránya. Ellenkezőleg. A társas élet legelső sejtjeiben már mutatkozik a hatalmasnak, erősnek, kiválónak tipusa, az átlagember, a faj közönséges egyéniségei, amelyek gyengeségük okozta függő helyzetben vannak az erősektől, nekik engedelmeskednek és végzik a közönséges dolgokat, mig amazok a faj vagy törzs jövőjét intézik. Meg kell tehát kétféle törekvést különböztetnünk:

a) a közönséges egyének, szóval a nagy többség munkáját, amely szük körben mozog és saját célraira törekszik,

---

A nedeczi vár foglya.

— A *Fejérmegyei Napló* tárcája. —

Fél óra alatt vége volt a csetepatának, a lengyelek a Dunajecz hidján hagyva sebesültjeiket megfutamotak s Nedecz várának ura, a ki merő unalmában maga sem röstelt emberei élére állni, visszavonulót fuvatott Emberemlékezet óta szüntelenül megujul a háboruskodás a két szomszédvár urai között, azaz hogy inkább embereik között. Nedecz és Csorsztin alig egy puskalövésnyire esik egymástól: az előbbi Magyarországon fekszik, az utóbbi már lengyel földön. A határt itt a két ország között a Dunajecz kristálytisztán tovahömbölygő habjai szabják meg: mégis hol a lengyel, hol a nedeczi várur jobbágyai sértik meg s mivel mindkét főur nemzete becsületével azonosnak tartja a határ megvédését, vajmi gyakran ropognak a muskéták, csattognak a kardok, kapák, kaszák a morajló völgyének e leggyönyörübb pontján, közben az ágyuk is eldördülnek, azonban csak ugy parádéból, mivel a szüntelen háboruskodás nem szükölködik békekötések nélkül s az ezekkel járó áldomás aligha lenne oly vig nagyobb veszedelem esetén.

Aznap a lengyelek vetemedtek halászás közben közelebb a magyar parthoz, a mint az nekik dukált volna; a kőfejtőben robotoló magyarországi jobbágyok zajt csaptak, pár pillanat mulva kirohant Nedeczből a várőrség, nyomában lóháton Palocsai Horváth Lázár, ki midőn a hidra ért, már-már ugy látta, hogy emberei hátrálnak s azért bátran várnagya mellé ugratott s föltüzelvén maroknyi csapatát, szélnek kergette a vezér nélkül szükölködő lengyel muskétásokat.

— A sebesülteket huzzátok lengyel földre! parancsolta a várur jobbágyainak, nehogy, ha valamelyik kilehelné lelkét közülük, Magyarországra járjon kisérteni, mint a lublói Gasparek. Aztán visszavezette a várőrséget Nedecz felé, hogy a csorsztiniak bátorsággal szedhesék föl embereiket, sebesülten cserbenhagyták.

A várhegyre kapaszkodó ut kanyarulatánál Bús Tamás nézte, mint vonul föl diadalittassan a nedeczi hadsereg. E jövevény lantos diák volt, vándorló utjában került erre felé, a hová szerzetéből rég nem tévedt senki. Sárosmegyét járta be volt, a hol még elég sürün lakik a magyarság s mivel Lublótól fogva másfélnapi gyaloglás közben csakis németekkel s tótokal akadt dolga, szive nagyot dobbant, midőn a serege élén ügető Horváth Lázár magyarul reákiáltott:

— Hegedős kend hé? Tamás diák kurta kerek köpenyt viselt, tollas kucsmát, csizmába dugott magyar nadrágot, mint társai akkoriban viseltek s e megszólitásra méltatlankodva rázta fejét.

— Lantos diák volnék! büszkén; mert nagy volt a különbség a lantos és hegedős között. Ez utóbbi uton-utfélen szedte föl nótáit, a lantos maga szerzette verseket énekelt.

— Annál jobb, ujjongott föl Horváth Lázár Legalább lesz, aki nótába foglalja mai diadalunkat az áldomás után.

S intvén várnagyának, hogy szálljon le lováról, a diákot ültette rá. A várkapu tornyán harsonaszó riant föl s kisvártatva a leeresztett csapóhidon keresztül ügetett a nedeczi várur, Tamás diákkal oldalán; nyomukban a muskétás várjobbágyok lépkedtek feszesen, végül nagy komolyan a mezei hadak: a fustélyokkal vasvillával, cséplő szerszámmal fölfegyverzet bocskoros parasztok . . .

— Ki lehet e jóképü idegen? kérdezte Horváth Lázár leánya, a ki várnagyné ablakos erkélyéről nézve a diszes fölvonulást s maga sem tudta miért, mélységesen elpirult Tamás diák láttára.

*

Az álomásnak vége volt a Lázár ur behivatta leányát a boltozatos nagy szobába, hadd hallja ő is a lantos diáknak nedecziek diadaláról szóló vitézi énekét. A várnagy lakoma közben apróra a szájába rágta Bús Tamásnak, hogy mint esett meg s ő türelmesen bólintgatott fejével, hogy érti.

— Hatalmas versek lesznek! vélte Hjór Benedek mester s a bort töltögető Skavrán felé hunyorgatott szemével és azzal biztatta az inast hogy ő is benne lesz a versezetben, a miért hajdu képében két lengyelt is leütött a lábáról a dunajeczi hidon . . .

A terem nehéz tölgyfaajtaja fölnyilt, az udvarbeli emberek fölkeltek, az ó-falusi bocskoros nemesek, a kiket gyorsfórsponttal hozatott föl a várur diadal-ünnepére, szintén kirugták alóla a széket s mély meghajlással üdvözölték a belépő várkisasszonyt.

Palocsai Horváth Klára viruló hajadon volt aranyszőke hajjal, ragyogó kék szemmel; karcsu termetü szép leány, a kinek szüzi viselkedése, méltóságteljes komolysága volt az egyedüli akadály, hogy a viharos élet, mely az ő égesanyja halála után kapott lábra a várban, végkép el nem fajult. Mély tisztelettel viseltetett iránta itt vendég, bennlakó egyaránt, apjától kezdve az utolsó peczérig s mikor most a részükre odatett karosszékbe az őt kisérő várnagynéval az ablak mellett letelepedett, az ó-falusi nemes emberek mind háttal fordultak székükön Horváth Lázár felé, hogy lányával szemtőlszembe lehessenek.

Bús Tamás a terem közepére állott s ujjai alatt fölzendült a huros muzsikáló szerszám, szomorúan, mintha kesergő énekbe fogna.

— Nomen est nomen! sugta ura fülébe a

00000617

b) a kiváltságos egyének munkáját, amely a faj, a törzs, a szervezet sorsának intézésében áll.

Ha most modern nyelven akarjuk kifejezni gondolatunkat, azt kell mondanunk, hogy az *individuum* mindjárt a primitiz korban érvényesülni kezdett aszerint, amint kiváló nagy tucatsajátságokkal rendelkezett.

UJDONSÁGOK.

— **A társadalomtudományi kurzus** tegnapi VI. előadását *Vass* József dr., theologiai tanár tartotta. A magas szinvonalon álló tudományos előadás egy részét bő kivonatban közöljük. Itt emlitjük meg, hogy a következő két hétben nem lesz előadás a karácsonyi ünnepek miatt.

— **A Népakadémia** holnapi előadása tekintettel Szent Erzsébet ünnepélyére, elmarad. Helyette csütörtökön vetitett képek lesznek bemutatva, dr. Vass József magyarázata mellett.

— **A Vörösmarty Kör** folyó hó 31-én a kör helyiségeiben családias jellegü Sylvester estélyt rendez, amelyre a kör tagjait és azoknak vendégeit a rendező bizottság szivesen látja. Az estély a jelzett napon este 9 órakor kezdődik, amikor is teázás közben a társaságot szivességből közreműködő műkedvelők fogják tréfás előadásokkal és cimbalom-hangversennyel szórakoztatni. Az estélyre külön meghivókat nem küldenek szét. Egyéb részletek később fognak ugyanez uton közzé tétetni.

— **Ügyvédi vizsga.** Dr. *Sólyom* Jenő ügyvédjelölt tegnap fényes sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát. Gratulálunk!

— **Kérelem.** A holnapi szent Erzsébet-ünnepély rendezősége tisztelettel kéri az ünnepélyen megjelenő hölgyeket, hogy *kalapjaikat a ruhatárban lekenni kegyeskedjenek. Az ünnepély pontban 5 órakor kezdődik s a műsor egyes pontjai alatt a terem ajtai zárva lesznek.*

— **A honvédség köréből.** A közöshadsereg tartalékából a szekesfehérvári m. kir. honvédgyalogezred tartalékába áthelyeztettek: hadnagyok, Freund Leó (69. gy. e.) Eisner Aurél (69. gy. e.) Dános Izidor (2. v. e.) Geiringer Ernő (1. v. e.) Weiss Artur (76. gn. e.) Herczeg Alfréd (52. gy. e.) Stoll Ferencz (68. gy. e.) Veöreös Imre (69. gy. e.) Engelmann Leó (71. gy. e.) dr. Csoknyay János (26. gy. e.) Sipos István (19. gy. e.) Incze Jenő (63. gy. e.) Jellinek Alféd (71. gy. e.) Miklós István (19. gy. e.) Radványi Imre (51. gy. e.) Csipkés Gyula 51. gy e.) Bodonyi Mór (52. gy. e.) Varga János 69. gy. e.) Böhm Károly (69 gy. e.) Viniczay Imre (69. gy. e.) Szabó Sándor (19 gy. e.) — hadapródok Kakas Ferencz (64. gy. e.) Fehér Kálmán (64. gy. e.) Elek Miklós (23. gy. e.) Bécz Dezső (82. gy. e.) Farkas Lajos (36. gy. e.) és Szély Ernő (71. gy. e.) — A védkötelezettség teljesitése után a honvédség kötelékéből elbocsátottak Iaquier Sándor, dr. Berinkey Dénes, Roskovitz Ármin, Tarján Ernő, Höllig Fusztáv, Teller Gyula Szalay Lajos és Schäffer Frigyes székesfehérvári m. kir. 17-ik honvédgyalogezredbeli tartalékos hadnagyok.

— **Karácsonyi ünnepély.** A vizivárosi Mantz ovoda karácsonyi ünnepélye kedden d. u. 4 órakor lesz. — A felsővárosi róm. kath. ovodában kedden 3 órakor lesz.

— **Tisztujitás a vármegyén.** A vármegyei székház nagytermében ma jöttek össze a megye törvényhatósági bizottságának tagjai, hogy a vármegye ügyeinek élére állitsák azokat a tiszteletreméltó férfiakat, kikben egyesül a közbizalom s akiknek munkás előélete biztositék arra, hogy hivatalos ügykörüket közmegelégedésre s a jólét és haladás fokozására példás buzgalommal töltik be. A vármegye mai közgyülésén egyhangu lelkesedéssel azokat a férfiakat választotta tisztviselőivé, akik ezideig is a legnagyobb ügyszeretettel töltötték be hivatalos állásukat, melyre szokatlan nagy számban jelentek meg a bizottsági tagok.

A közgyülést 10 órakor nyitotta meg *Széchenyi* Viktor gróf főispán, ki megnyitójában lelkes szavakban mutatott rá a közgyülés nagy horderejü feladatára. A főispáni szavak elhangzása után *Kenessey* Gyula ügyvéd emelkedett szólásra s lendületes, hazafiui hévtől áthatott beszédében élénk tetszésnyilvánitások között állitotta a törvényhatóság elé a régi tisztviselők nemes jellemszilárdságát, meg nem alkuvó hazafiságát. Mikor alkotmányos életünkben válságos viszonyok állottak elő, a vármegye tisztviselőtestülete fölismerve honfiui kötelességérzetét, nem habozott, hogy megtámadott alkotmányos javaink védelmére keljen. Mig ilyen tisztviselői kar őrzi joghatósága keretében a nemzet alkotmányos jogait, nem kell félni, hogy ezeket a jogokat megnyirbálja az erőszakos hatalom. Ezek után azt az inditványt terjeszti elő, hogy a régi tisztviselőket egy hangu felkiáltással válassza meg a törvényhatóság.

A lelkes éljenzés elhangzása után az elnöklő főispán előterjesztette a tisztviselői állásokra pályázók névsorát. Egyhangulag közfelkiáltással választották meg a régi tisztviselőket.

Mandorf Géza br. vezetésével küldöttség ment a távollevő alispánért, ki lelkes éljenzés között lépett a terembe.

A főispán üdvözlő szavaira letette a hivatalos esküt igérve, hogy a megye közügyeit a tőle telhető pontossággal és lelkiismeretességgel fogja szolgálni. Az esküt dr. Fekete Izidor, a törvényhatóság legidősebb tagja olvasta fel előtte.

A többi tisztviselő előtt Balassa Sándor főjegyző olvasta fel az esküformulát.

A megválasztott tisztviselők: alispán Szücs Jenő, főjegyző Balassa Sándor, t. főügyész dr. Schlammadinger Jenő, árvaszéki elnök Hattyuffy Dezső. Főszolgabirák: Kálmán Vince, Kováts Sándor, Heltai Jenő, Huszár Dezső, Taraffás Béla. I. aljegyző Balassa Imre, II. aljegyző Kornis Zoltán, III. aljegyző ifj. Havranek József. Árvaszéki ülnökök: Halász Kálmán, Tóth Géza, Kégl Károly, Fiáth György, Apt Ödön. Árvaszéki jegyző: Kukorelli Béla. Szolgabirák: Korniss Boldizsár, Dömötör Géza, Scherer Kamil, Mészöly Áron, Meszleny Béla.

A tiszteletbeli állásokat a főispán töltötte be kinevezés folytán. Tiszteletbeli főjegyző lett: Balassa Imre, Korniss Zoltán, dr. Fekete Izidor. Tiszteletbeli főügyész: Heinrich Lajos, dr. Szücs Andor, dr. Kövessy István, Pasonyi Elek Imre, Kenessey Gyula, dr. Szücs Gedeon, dr. Rektorisz Lajos. Tb. főszolgabirák: Korniss Boldizsár, Detrich Zsigmond, Gyapay Pál. Tb. főorvosok: dr. Kremniczky Ferenc, dr. Révy Ferenc, dr. Szauer György, dr. Mészöly József, dr. Vész Ignác. Tb. járásorvosok: dr. Vajda Kálmán, dr. Vész Ignác. Tb. szolgabirák: Gyapay Kornél, Bokor Atilla.

Az ujjonan választott és kinevezett tisztviselőket a főispán üdvözölte s szavaiban kifejtette a tisztviselők kötelességeit. A tiszviselő a nemzeti hagyományok és a törvények őre, más-

---

nedeczi iródiák s nyomban rá betölté a termet a bortól mámoros vendégsereg nyugtalanul fészkelődött helyén. Magyarország romlásáról énekelt a diák, melylyel itt az Isten háta mögött még a magyar ember sem sokat törődött; még madár sem igen hozott erre az elhagyott vidékre hirt. Hjór Benedek, a kemény tekintetü várnagy ökölre szoritotta kezét, a miért instrukcióit a jött-ment csöpp figyelemre sem méltatta, a délelőtti ütközetről egy szóval sem emlékezett meg; oda is rohan s kikapja kezéből a lantot, száját betapasztja Klára, sőt még komoly dolgokban kedvét nem igen lelő apja is, a nedeczi várur. Tamás diák Thökölyi harczairól szól s mind riadóbb énekszóval arra tüzeli az urakat, hogy ott, az ő seregében keressék a dicsőséget, küzdjenek az igaz ügyért nem a határszéli esetepatéban, a melyek nem különbek holmi korcsmai verekedésnél.

Lengyel, magyar jó barát volt mindig,
Németet üsd, mig nem pusztul mindig!

Tikkasztó csönd támadt a teremben az elhaló énekszó nyomában. Skavrán, az inas képében szereplő hős, a ki tót létére egy kukkot sem tudott magyarul s mégis az énekre végig megátalkodottan figyelt, a várnagy füléhez hajlott:

— A nevemet kihagyta a gazember! — sugta.

— Ki is fogjuk dobni mindjárt, felelte fogát csikorgatva Hjór, a ki majd megpukadt mérgében, midőn e helyett a várkisasszony lassu léptekkel a lantos felé ment s elkérvén muzsikáló szerszámát, a kebléről letépett virágokkal fölbokrétézta azt.

— Helyes, leányom, hangzott föl Palocsai Horváth Lázár szava, igazat mondott, szépen énekelt e diák!

S másnap a nedeczi várur kiadtá a parancsot, hogy minden fegyverforgató embere készülödjék: Thökölyi táborába fognak menni

*

A válogatott lovascsapat ott sorakozott a vár udvarán, Palocsai Horváth Lázár sorra mustrálta talpig fölfegyverezett embereit. Még aznap este kellett velük elindulnia. Az udvar sarkában csapra vert hordó körül vigan lobogott a tüz a bográcsok alatt s a nedeczi vár ura kifogástalannak találván emberei viselkedését, odavezette őket s maga is közéjük ült, hogy velük vacsorázzon, hogy idejekorán hozzá szokjon a tábori élethez, a melyben rég nem volt része s akkor is rövid ideig.

— Egy szóra uram! kérte Hjór Benedek, midőn a fegyveresek sorain keresztül furakodott.

— Baj van! felelte ura türelmetlen kérdésére s a vár egyik bástyája alá vitte.

— A gaz lantos diák kerülgetni kezdte Klára kisasszonyt!

— Ez még nem baj! vágott szavába Horváth Lázár nyugtalankodva.

— De muzsikáló praktikáival be is hálózta a szépséges kisasszony szivét! A büszke ur elsápadt. Napokig tartott hadba való készülődése s a nagy zürzavar közepette senki sem vetett ügyet a diákra, a kinek vele együtt kellett volna a táborba szállania.

— A gazember! — fakadt ki, midőn a várnagy elbeszélte, mint pengette lantját esténként Klára ablakai alatt, mint dobott ez neki virágot köszönete jeléül, mint leste meg felesége, a várnagyné, a hogy aznap reggel ablakos erkélyéig kuszott föl s a leány feléje nyujtott kezét megcsókolta.

— Eh, ugyis magammal viszem s nem teszi be többé lábát váramba.

— Az ám, vágott ura szavába a várnagy. Majd megszökik a táborból s ide kerül száz uton is e garabonciás!

— Mit tegyek?

— Én el tudnék bánni vele, kockáztatta meg a szót Hjór s midőn becsületszavára fogadva arról biztositotta urát, hogy a várkisasszonyt csak igy nem fogja érni semmiféle veszedelem, Horváth Lázár bizalmas emberére hagyott mindent s maga megnyugodva visszatért katonáihoz.

S még aznap este fölharsant a kürtszó, eldördültek a vár ágyui, amelyek zugására Csórsztinról hűségesen válaszolgattak a szomszédjával megbékült lengyel főur pattantyusai, hogy ők is üdvözöljék a táborba vonuló magyar várurat. A leeresztett csapóhidon keresztülrobogott Palocsai Horváth Lázár lovasserege élén, hosszu sor társzekér gördült ki ennek nyomában s a kigyózó hegyi uton sorfalat álló jobbágyok fáklya-fényénél sokáig láthatta Horváth Klára, mint int neki bucsut minden kanyarulatnál a dicsőség mezejére távozó apa s ő dobogó szivvel lobogtatta kicsi selyemkendőjét, amig a fáklyák fénye ki nem aludt a messzi távolságban; azt hitte, hogy két embernek integet, aki szivének kedves, hogy a lantos diák is ott lovagol a vitézek csapatjaiban.

Bús Tamás pedig akkor már a nedeczi vár rémes börtönében fetrengett, a melynek sziklába vájt szük szelelő nyilásai alatt mélységes szakadék tátorg, aljján a Dunajecz zúgó, morajló hullámaival; amelynek nyirkos, sötét üregeiben két hétnél tovább nem huzta ki még rab; ő egy hétig sem sinylődött benne: megölte a szerelemért s szabadságért szomjuhozó szive.

Tarczay György.

00000618

részt pedig a törvények rendelkezéseinek végrehajtója.

Ennek a vármegyének tisztviselői, mint rövid másfél évi főispáni működése alatt megismerte a legodaadóbb buzgalommal és lelkesedéssel törekedtek hivatásuknak megfelelni. Törvényt bárminőt lehet hozni, de elvitathatlan tény, hogy a törvény olyan, amilyennek a tisztviselő alkalmazza. A mi tisztviselőink a törvényt nem a rideg betük, paragrafusok szerint értelmezik, hanem mindig beleviszik humanitásukat szivük-lelkük érzelmével, üdvözli az ujonan megválasztott tisztviselőket.

A közgyülés a főispán lelkes éljenzésével ért véget.

— **Uj tanitó.** Mumli Lajos oszlopi tanitót e hó 9-én Fehérvárzámolyon öt pályázó közül kántortanitónak választották meg. Ez a választás Zámolyon a harmadik már ebben az esztendőben. Reméljük, hogy az utolsó is.

— **Afférek.** Sötét hollók kárognak a levegőben. Gyász, borzalmat, kórt jeleznek. Afférek készülődnek. Természetesen nem Lurja Aladárról van szó. Nem! Másról. A tantestület egyik, az utóbbi időben sokat emlegetett tagjáról. Az egyik nembeli affér elsimitódott valahogy, Nem tudjuk, sikerült-e? Most ujabbak, más nembeliek vannak soron. [illegible] megzörült ugyanis az egyik sorozat a [illegible], hogy egész sereg másikra adott okot. Segédek jönnek-mennek, bocsánatkérések következnek. S alig hogy az egyiket sikerült elsimitani, következik a harmadik, negyedik, s a manó tudja hányadik. Reméljük azonban, hogy ez is valamennyi tagadással s később bocsánatkéréssel végződik.

— **Halálozás.** Montskó Florián, kékfestő tegnap éjjel, 67 éves korában elhunyt. Temetése holnap d. u. fél 3 órakor lesz a Csapó-utca 14 sz. gyászházból.

— **Iparosaink.** Megdöbbentő és sajnálatos eseményről adunk kirt. A minap irtunk a közös műhely tervezetéről. Arról t. i., hogy városunkban is fölállitanának egy hatalmas műhelyt, a melyben megfelelő motorok majdnem ingyen, tehát potom áron állanának az iparosok rendelkezésére. Természetesen mindez csak jelentős államsegéllyel történhetnék. Ez már félig-meddig biztositva is lett volna. Rauscher Béla, az iparosok ügyének fáradhatatlan és áldozatkész előmozditója, hónapokon keresztül dolgozott azon, hogy a terveket előkészitse, hogy az utat a megvalósitás felé egyengesse. Most, amikor már mindenki a gyümölcs érését várta volna s csak az ipartestület hozzájárulása, a kész tervezet elfogadására vonatkozó nyilatkozat következett volna, kitünt, hogy az ipartestület nem is érdeklődik a dolog iránt. A hozzája intézett kérdésre a testület nem adott választ. Hát ez csodálatos, mi több: megdöbbentő! Ki törődjék az iparosok ügyével előbb, mint maga az ipartestület, amelynek tagjai majdnem kizárólag iparosokból állanak. Szegény Rauscher Béla ujolag gazdagabb lett egy tapasztalattal, hogy ezt a pigra masszát megmozditani, vagy ennek a Patópáloskodásnak véget vetni emberfölötti munka. Ha kezébe nyujtják a falatot, még akkor is gondolkodik, hogy vajjon fárassza-e evőszerveit az emésztésnél.

— **Naivitások.** Egyik leányiskolában történt. A hitoktató gyakorlatot iratott a leánykákkal. Azt a tételt kellett kidolgozni, hogy milyen hatással van lelkükre szent Imre és szent Erzsébet példája. A pompásan kipingált szarkalábak belekerültek a gyakorlatos irkába, a szebbnél szebb eszmék, meleg, tiszteletreméltó felbuzdulások sorra kerültek, de az egyikben napvilágra jött a következő is:

— Követni fogom szent Erzsébetet a hitbuzgóság, az alázatosság, a tisztaság, a szegények iránt való áldozatkészség és a *hitvesi hűség* erényeiben.

A hitoktató persze nagyot nézett, még kerekebbet mosolygott s megkérdezte a kis leányt, hogy miként keletkezett 14 éves fejecskéjében ez a szép, de tulajdonképen mégis párját ritkitó gondolat.

— *A nővérem mondotta.*

— Ugy? Hát persze ő is meg fogja ezt önmagára nézve tartani?

— Nem, kérem, ő nem akar férjhez menni.

— Nagyon jó!

Felhivás a közönséghez.

A villamos áramot fogyasztó n. é. közönség tudomására hozzuk, hogy vezeték hálózatunk erősitése miatt több izben leszünk kénytelenek hálózatunkat, illetve annak egyes szakaszait megszakitani.

Az első ily hálózat megszakitás holnap, vagyis vasárnap, hétfőn és esetleg kedden, mindenkor reggel 8 órától délután 4 óráig lesz.

Az esetleges további kikapcsolásokat esetről-esetre idejekorán be fogjuk jelenteni.

A székesfehérvári villamos telep üzemigazgatósága.

Erdős.

—

— **Közgyülés a városnál.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága f. é. december 23-án d. u. 3 órakor a városház nagytermében rendes havi közgyülést tart, melynek tárgysorozata a következő: A kijelölő bizottság előterjesztése a főjegyzői, két árvaszéki ülnöki s az esetleg üresedésbe jövő első- és másodaljegyzői, ugy a pénztári ellenőri állások betöltése tárgyában. — A polgármester jelentése a közigazgatási bizottság, a központi választmány, a szinházi bizottság és egyes bizottságok, szakosztályok ujra alakitásáról, illetve kiegészitéséről. — A központi választmány beterjeszti az 1908. évre városrészenkint betüsorban összeállitott képviselőválasztók névjegyzékét. — Az igazoló választmány bejelenti a f. évi december hó 1-én tartott bizottsági tag választások eredményét. — Az állandó biráló választmány bemutatja az 1908. évi legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzékét. — Szalay József közig. kiadó jelentése a „Heinrich és társa" cégnek gyáralapitási ügyében 345|16992. sz. alatt hozott határozat meghirdetéséről. — Szalay József közig. kiadó jelentése a Nádor-utcai 17. számu ház mögött levő utcai terület eladása tárgyában hozott 348|16994. sz. határozat meghirdetéséről. — Szalay József közig. kiadó jelentése a Kaszás Jánossal kötött ajándékozási szerződés elfogadása tárgyában 349|16995. szám alatt hozott határozat meghirdetéséről. — A városi tanács előterjesztése a tisztviselő fizetési pótlékokra vonatkozó fizetési felhatalmazás tárgyában. — A számonkérő szék jegyzőkönyvének bemutatása. — A városi tanács előterjesztése a gazdasági ismétlő iskolai női tanitók tiszteletdijának kiutalványozása tárgyában. — A tanács előterjesztése a gazdasági ismétlő iskola konyhakertjének sikméretezési költségeiről. — A tanács előterjesztése a helybeli villamtelep ellenőrzése és a hiányok pótlása tárgyában. — A tanács előterjesztése a pénzügyi épület gőzfütési és vizvezetéki berendezéseinek felülvizsgálata tárgyában. — A városi tanács előterjesztése az uj póstaépület végleszámolása tárgyában. — A tanács előterjesztése a rendőrlegénységnek a japán önvédelmi és lefegyverzései mód szerint való kiképeztetése tárgyában. — A tanács előterjesztése Almássy József telekeldarabolási kérvényéről. — A tanács előterjesztése Grünschnek János területvétel iránt beadott kérvényéről. — A polgármester jelentése a gazdasági tanácsos ellen felhozott vádakról. — A tanács előterjesztése Dalmáczia visszacsatolásának kérdésében. — A tanács előterjesztése az 1907. évi póthitelek tárgyában. — A tanács előterjesztése a városnál alkalmazott napidijasokról. — A tanács előterjesztése a műutaknál szükséges hitelátruházásokról. — A tanács előterjesztése Alföldi Lipót fizetésének utalványozásáról. — A tanács előterjesztése a tüzoltó kocsis fizetésének rendezéséről. — A tóvárosi ovoda kitatarozásáról. — A városi tanács előterjesztése Mészáros Sándor h. végrehajtó fizetési előleg iránt beadott kérvényéről. — Az 1907. évi 44. tc. kihirdetése.

— **Megszökött irnok.** Vucsák Sándor, érettségit tett fiatalember, Isztimér község jegyzői irodájában kereste mindennapi kenyerét. Azonban népünk mérge — az alkohol tulságos élvezete utóbbi időben teljesen a züllés utjára terelte. Most, miután több gazdától különböző cimeken pénzt csalt ki, másfélhavi étkezési és lakásdijának megfizetése nélkül — meglépett, Ugy látszik, a rája nézve most már kellemetlenné vált fizetési zaklatás elől akart enyhébb klima alá menekülni, de a törvény megtorló keze alighanem előbb-utóbb utoléri.

— **Hirdetmény** a III. osztályu kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában. Az adózók kötelesek 1908. évi január hó 20-áig üzletük, vállalatuk vagy egyéb haszonhajtó foglalkozásuk után az adóévet megelőző három évi, vagy ha az üzlet, vállalat vagy foglalkozás annyi év óta még fenn nem állana, az annak megkezdésétől számitandó, illetőleg fennállása idejére eső kereseti vagy üzleti tiszta nyereményt bevallani. A III. osztályu kereseti adó alá eső jövedelemnek bevallására, valamint az üzletben alkalmazott segédek bejegyzésére szolgáló ürlapok az adózóknak a városi hatóság által ingyen szolgáltatnak ki. A bevalló az ürlap egyes rovatait kitölteni s annak bizonyitásául, hogy az adatokat saját tudomásához képest pontosan és lelkiismeretesen közölte, eskü helyett polgári becsületszavának zálogául nevét, valamint a bevalás napját és helyét aláirni köteles. E vallomás fentebb kitüzött határidő alatt a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban nyujtandó be. Mindazok az adózók, kik üzletüket, vállalatukat, keresetüket vagy jövedelemforrásukat az államkincstár megröviditésére irányitott szándékból az adókötelezettek és adótárgyak összeirása alkalmával akár szóval, akár irásban valótlanul mondjak be, vagy eltitkolják, avagy vallomásukat bizonyithatólag hamisitott adatokra alapitják, az adótárgynak egészben vagy részbent történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt 1883. évi XLIV. t.-c. 100. §-a értelmében büntettetnek.

Bátorkodom a n. e. közönség b. figyelmét felhivni, hogy **Karácsonyi** és **Ujévi ünnepekre** szánt megrendeléseit már most sziveskedjék eszközölni, nehogy a munkatorlódás következtében annak késedelemmel tudjak megfelelni. A felvételeket személyesen eszközlöm. Kitünő tisztelettel
SZIGETI fényképészeti és festészeti müintézete, *Székesfehérvár, Kossuth-utca 9. sz. — Budapest, IV., Kristóf-tér 6.*

— **Bioscop.** Az Otthon kávéház tulajdonát képező mozi jövőheti szenzációs műsora a következő: 1. Paraszt a fővárosban. 2. Az inségre jutott kalap. 3. Romeo és Julia. 4. A látszat csal. 5. Baleset a zsuron. 6. Szarvasi ur pechje. 7. Virágok fakadása szines. 8. Salome (közkivánatra). 9. Robert és Bertram 500 méteres szineskép, a kinematográf legujabb vivmánya, meséje az Otthon kávéházban 10 fillérért kapható, mely összeg a városi szegényalap javára fordittatik.

— **Rohonczyról.** Rohonczy István törvényszéki biró ügye a rendőrkapitánysághoz került. Itt megvizsgálták az ügy csinját-binját s ennek következményeként Rohonczyt 80 korona pénzbüntetésre itélték. Kihallgatásán azzal igyekezett védekezni magát, hogy ő csak a jogos kritikát gyakorolta a közigazgatási bizottság felett.

— **Pontymágnás halála.** Szegény Tatai István tegnap egy kötéllel vetett véget elzüllött életének. Egy kis vagyonkát örökölt apjától, de az ivásnak adván magát, a kis vagyonka eluszott s ő pontytámogató lett. Ott lakott a Forgó-utcában egy jó szivü ember hidasában vonta meg magát a téli éjszakában. Nyáron ott aludt, hol meglepte az este. Állandó lakásából, a hidasból csak akkor huzódott ki, ha koplaláshoz szokott gyomra sarkalta, vagy pedig a torka szomjuságát kellett oltani. Ilyenkor belátogatott a Pontyba s összekoldult filléreit feláldozta egy stampelliért. Igy élt a szegény öreg Tatai 47 évet. Azonban már ő is megsokalta életét. A hidasban tegnap reggelre felkötve találták. Haláláról a disznók röfögése adott hirt, melyek észrevevén a haldoklást körülröfögték a haldoklót.

— **Ablakcsörömpölésre** ébredtek 19-én reggel a vásártériek. Egy garázda banda vonult el az ablakok alatt s kénye-kedvére zuzta be az utjába eső ablakokat. Azonban az ébredők is megjelentek a szinen s véget ért a mulatság. Még a jókedvü ablakbeverőknek személye homályban van. Azonban a jelek arra mutatnak, hogy a furcsa mulatság közvetlen okozói katonák voltak. A sejtelem mindinkább határozott formában alakül ki, a rendőrség kihágási osztálya már át is irt a hadtestparancsnoksághoz.

Legnemesebb karácsonyi ajándék: Családunk javára szóló **életbiztosítás,** minőt a legkülönfélébb módozatok szerint ajánl a **Közgazdasági Bank és Takarékpénztár, a Triesti ált. biztosító társaság** (Generali) helybeli képviselője.

— **Megfagyott gyermek.** A maga zordonságával ránk köszöntött tél máris megkövetelte a maga áldozatát. A helybeli főszolgabiróhoz érkezett szükszavu távirat arról ad hirt, hogy Kislang község határában 19-ének reggelén megfagyva találtak egy 14 éves fiut az utszélen. A fiut szülei lakására szállitották a járókelők, azonban minden élesztési kisérlet dacára nem tudtak lelket verni belé. A község orvosa már csak a beált halált konstatálhatta. A fiu szülői azt mondják, hogy gyermekök gyönge elméjü volt. Elbóklászott a határba s szegény nem tudott védekezési módot találni a megfagyás ellen.

— **Veszekedö lovászok.** Rabner Andor és Máriás György tordasi lovászok előre meg nem fontolt okokból összezördültek, aztán az igazság kideritése végett bicskát rántottak. Rabner Andor meglékelte Máriás Györgynek a fejét, még bicskája is beletörött a kemény koponyába. Rabner Andort 6 hónapi börtönre itélték.

— **A gyámság alatt.** Szaklajda János és Kertész István magyaralmási lakosok egymásra voltak utalva, hogy életök megszámlált napjait leéljék. Kertész István Szaklajdáéknak odaadta házát, ennek fejében kötelességükké tette, hogy róla gondoskodjanak. Az öreg Szaklajda azonban mostohán bánt Kertésszel, sőt szept. 22-én annyira össze-vissza verte, hogy sebeibe majdnem belehalt. Ilyetén megnyilvánult gyámkódását 1 évi börtönbüntetéssel fizette meg.

— **Tüz.** Nagy Márton cecei lakos háza a hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt leégett. A tüzvésznek egyedüli okozója maga a gazda volt, ki égő pipável tért nyugovóra istálójában. Disznótorról pityókos fővel jövén haza, csze ágába sem jutott, hogy a pipa annyi galibának lesz okozója. Elégett mindene, lovai is bennégtek, a kára 9000 korona.

— **Az országuton.** Német József lovasberényi lakos hazafelé hajtott nagy igyekezettel az országuton. Az esti szürkületben azonban amit Fazekas József kocsijával találkozott, a két kocsi összeakadt. Természetes, hogy készt volt a veszekedés. A két kocsis összeakasztott. Német József ostora nyelével annyira megtépázta Fazekast, hogy nyolc napig nyögte a következményeket. Német Józsefet pedig kezdőre vonja a biróí hatalom.

SZINHAZ.

Csütörtök, dec. 19.

Őszi vihar. Vojnovics István gróf nagy koncepcióju, tiszta szinhatásu drámája került előadásra — üres ház előtt. A mi közönségünk már igy szokta s alig tehet róla, hogy érzéke nincs a nemesebb élvezet iránt. Pedig ez az erőteljes vénáju darab, a benne előkelő művészettel érvényre emelt tendencia megérdemli, hogy megnézzük. Megrázó drámai erő tombol végig a darabon, mely markans vonásokban fejti ki a nemes idealizmus győzödelmét a számitó kapzsiság, az öntelt gőg felett. A darab hátterében hazafias motivumok rejlenek s ezekből vonhatjuk le a darab alapgondolatát, hogy a honi föld szeretetét nem fogja elmosni a nagyravágyó fenhéjázás, az üreslelkü világfiság. Kár, hogy a darab eredeti zománcából a fordító keze sokat letörölt.

Józan életü, becsületes dalmát nép lakja az Adriai tenger keleti partját, az elemek harcában nehéz fáradalommal keresi kenyerét. Egyre lepik a bujtogató világfiak, hogy Amerikába csalják s ott az ő pénzsóvárgásuk eszközül pazarolják el életöket, azonban ez a derék nép hű marad a honi földhöz s hazájának tradicióihoz.

Itt éldegél egy tengerparti kis falucskában Jelena, egy pályatört asszony, fiával Joó ácsmesterrel, kinek egyetlen öröme abban telik, hogy hőn szeretet anyját tejbe-vajba fürössze. Az anyának még sincs boldogsága, leánykori multja folyton elébe rajzik s titokzatos szenvedés gyötri szivét. Szenvedését fokozza az a tudat, hogy fia, ki szerelmes Drasics Frano hajóskapitánynak leányába, sohasem éri el szerelme tárgyát. Frano mindent elkövet, hogy a házassági tervet meghiusitsa. Arra akarja rábirni Joó mestert, hogy vándoroljon Amerikába. Azonban a két szerelmes az apa minden áskálódása dacára hű marad egymáshoz. Ezt a hűséget nem bontja meg egy ujabb házassági ajánlat sem. Marinovics Niko, Amerikából hazatért dúsgazdag dalmata, megkéri Anicának, a kapitány leányának kezét. Az apa kapva kap az ajánlaton s kecsegtető kilátásokat nyit meg Niko előtt.

Ekkor Jelena asszony találkozik Nikoval s közöttük szenvedelmes jelenetek folynak le. Jelena asszony Nikoban régi szerelmesére talál, ki őt törbe csalta s e bünnel terhelten megszökött tőle. Az asszony fellázadt szivvel kéri Nikót, hogy mentse meg legalább most női becsületét, vegye nőül, azonban ő hahotával fogadja az asszony szavait s egy pár százast nyom kezébe lázadó szivének lecsillapitására. Jelena asszony szánalommal utasitja vissza ezt a becsület-árt s megvetésében gazembernek mondja a fenhéjázó gyárost.

Eközben Nikót szerencsétlenség éri. Hajója a viharok játékába lesz s nem akad ember ki megmentse. Végre Joó mestert kérik fel a mentésre, ki azonban, megtudván, hogy Niko akarja őt kiütni a nyeregből, nem hajlandó erre. De mikor anyja kéri, fejszét fog kezébe s a mentéshez indul. Anyja azonban rosszat sejt, azt hiszi, hogy e fejszével vetélytársát akarja leütni Joó, azért felfedi előtte a titkot. A fiut ez a meglepetés szivén találja, s megmenti a hajót. Jelena asszony és Nikó még egyszer találkoznak. Most már csak arra akarja rábirni a gyárost Jelena, hogy fiától ne tagadja meg azt, amit anyjától megtagadott. Niko hajthatatlan. Joó mester belenyugodott helyzetébe s Amerikába ment, hogy a feledésben gyógyirt találjon sajgó fájdalmára. Anica, Niko menyasszonya utána szökik. Megtudván ezt Niko, haragra gyul s táviratot meneszt az Amerikai kikötőbe, hogy a szökevényt tartóztassák le. Jelena előtt jelenti ki, hogy fiát vasra vereti s irtózatos boszut áll rajta. Ez a kijelentés viharos jeleneteket szül s Jelena lesujtja Nikót. Nikó halálának hirére összefut a néptömeg, de nem akad ember, ki Jelena asszonyra merné tenni kezét. A bün bünhődését látják Nikó halálában. Jelena asszony pedig a tengerpartra szalad még egyszer megnézni fiát s Anicát, nekik „Isten hozzádot" int s a szive megreped.

Magának a darabnak előadása ugyancsak kipróbálja az eröket de a szereplők többé-kevésbbé meg feleltek a beléjök helyezett bizalomnak. Holéczi Ilona sok dicsőséget aratott. Nehéz szerepét aprólékos részleteiben is a drámai hatás minden kellékével s annyi művészettel dolgozta ki, hogy valóban rászolgált az elismerésre, mélyben a mai estén bőven volt része. Déri Béla is hozzá méltó alakitást nyujtott, ereje különösen a szenvedelmes jelenetekben vált ki. Kovács Lajos ujra talentumos szinésznek bizonyult, kire a sikerek egész sorozata vár. Csendes Alice bájos közvetlenséggel játszotta meg szerepét s játszian győzte le a szerepében lépten-nyomon kisértő mesterkéltséget. Szatmári Lajos szintén tetszetős alakitást nyujtott. A többiről nem szólunk.

Péntek, dec. 20.

Csibészkirály. Zónaelőadásban — fél ház. Annyit sem érdemel.

Szerkesztői üzenetek.

—**a Kalocsa.** Hálásan Köszönjük. Várakozáson felül sikerült. Részünkről legyen nyugodt.

A sz.-fehérvári ker. munkásbiztosító pénztár igazgatóságától.

3676. szám.
M. k. p. 1907.

Felhivás.

A szabadorvos választás megejtése végett felhivatnak Székesfehérvár szab. kir. város területén lakó, a székesfehérvári kerületi munkásbiztositó pénztár összes tagjai, hogy választott orvosaikat folyó évi december hó 22-től kezdve 1908. évi január hó 2-ig bezárólag a székesfehérvári kerületi munkásbiztositó pénztár hivatalos helyiségében (Jókai-utca 9. sz.) vasár- és ünnepnapokon is Karácsony első napját kivéve a hivatalos órák alatt annál inkább bejelenteni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben a meg nem jelenőket az igazgatóság saját belátása szerint fogja beosztani.

Egyben felhivatnak a munkaadók, esetleg a szülők is, hogy a székesfehérvári kerületi munkásbiztositó pénztár igazgatóságának határozata értelmében bejelenteni sziveskedjenek, miszerint tanoncaikat mely orvos által óhajtják gyógykezeltetni. A székesfehérvári kerületi munkásbiztositó pénztár tagjainak gyógykezelésére a következő orvos urak ajánlkoztak:

Dr. Falvay Jenő, dr. Friss Adolf, dr. Gerber Károly, dr. Hercz Oszkár, dr. Karnik József, dr. Keczán Livius, dr. Riffer Géza, dr. Palánszky Miklós, dr. Szigeti Lajos, dr. Koronczay József.

Székesfehérvár, 1907. december hó 20-án.

Az igazgatóság.

Aranyszálak,
dióaranyozó,
karácsonyi levelezőlapok, ujévi köszöntők, képeskönyvek, ifjuság iratok,
naptárak
legolcsóbb áron kaphatók
KAUFMAN PÁL
papirkereskedésében,
Kossuth-utca 9. szám. Névjegyek gyorsan és olcsón készitetnek. Mindennemü **hetilapok, folyóiratok és divatlapok megrendelhetők.**

HIRDETMÉNY.

Nagymennyiségü első osztályu szokvány minőségü sima és gyökeres **Ripária-Portalis, Rupestris-Monticóla** és **Vitis-Solonis** amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyra nemesitett első osztályu szokvány minőségü a legjobb bor és csemegefaju

gyökeres fásoltványok

hozatnak általunk forgalomba.

BALATONVIDÉKI SZŐLŐTELEP
kezelősége, Tapolcza (Balaton mellett).

00000620

Anyakönyvi statisztika.

1907. évi december hó 14-től december hó 21-ig.

Születés. Született: 4 törvényes fiu, 4 leány, 0 törvénytelen fiu, 0 leány; ezekből halvaszületett törvényes fiu 0, leány 1, törvénytelen fiu 0, leány 0. Összesen 8.

Halálozás. Elhalt: 10 fi, 7 nő; ezekből 7 éven aluli törvényes fiu 2, leány 0, törvénytelen fiu 0, leány 0, 7 éven felüli fi 8, nő 7. Összesen 17.

E szerint a születést a halálozás 9-el mulja felül.

Elhaltak. Horváth Ferencné, Ballai Zsuzsanna, ev. ref. 70 éves, Szent György kórház. — Csukora Franciska r. k. 75 éves, Szent György kórház. — Özv. Kósa Sándorné, Kocsis Rozália, r. k. Szent György kórház. — Kálmán Józsefné, Tasner Teréz, ág. ev. 47 éves, Szent György kórház. — Nagy Lajos r. k. önálló vendéglős, 46 éves, Sütő-utca 4. — Bernát Ferenc r. k. 23 napos, Öreg-utca 3. — Borsányi József r. k. 40 éves, napszámos, Malom-utca 35. — Egyed István r. k. önálló cipész, 58 éves, Öreg-utca 11. — Pap Mihály r. k. kisbirtokos segitő családtagja, 22 éves, Sziget-utca 9. — Rokop Antal r. k. 6 hónapos, Vendel-utca 8. — Mikodi György r. k. napszámos, 76 éves, Szent György kórház. — Krizsán Lajos r. k. önálló timár, 55 éves, Tobak-utca 27. — Vég György r. k. 12 éves, Ráctemető-dülő. — Csáder József r. k. önálló cipész, 77 éves, Palotai-utca 24. — Kern Károlyné, Pelrman Katalin r. k. 26 éves, Alsókirálysor 1. — Klein Rozália izr. 18 éves, Öreg-utca 62. — Özv. Spitzer Bernátné, Deutsch Terézia, izr. 65 éves, Sütő-utca 65.

Nagy karácsonyi kiállitás!

SCHMELZER JÁKÓ

Székesfehérvár, Nádor-utca 6. sz.

Ezelőtt:

Szekerák és Hornyánszky.

Alapittatott 1803.

Legrégibb és előnyösen ismert **norinbergi diszmű, fegyver, hangszer és játék-áru** árlatát a n. é. helybeli és vidéki közönség kegyes pártfogásába ajánlja, hol óriási választékban meglepetésszerű mü-ipartárgyak jutányos, szabott árakon kaphatók.

Szépen fejlett 5 hónapos normandiai és belga óriás keresztezésü

tenyész házi nyulak

kaphatók lángi uradalom **csőszi gazdaságában** Csősz, (Fejérmegye) mérsékelt áron.

SCHNETZER NÁNDOR

üveg- és porcellán-kereskedése

Székesfehérvár, Szögyény-Marich-utca 5.

Ajánl **Karácsonyi és Ujévi ajándékoknak** alkalmas cikkeket.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

CZIMBALMOK, ZONGORÁK

nagy választékban, 10 évi jótálás mellett

részletfizetésre is kapható bármilyen hangszer

HEIN MÁRTON

mű-hangszer készitő

Székesfehérvár, Kossuth-utca 2. sz.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Mélyfuratu ÁRTÉZI KUTAKAT, VIZVEZETÉKI MUNKÁKAT, KUTSZIVATTYUKAT, GÉP- ÉS KAZAN-MUNKAKAT ELVALLAL!

Uj szivattyuk 30|kor.-tól feljebb kaphatók!

FÜRDŐSZOBA BERENDEZÉST OLCSÓN TELJESIT.

Motorok javitását szakszerüen eszközli.

Javitásokat pontosan eszközöl:

FEJES BERTALAN

gépműhelye és kutfurási vállalata

S-Z-É-K-E-S-F-E-H-É-R-V-Á-R,

királykut mellett.

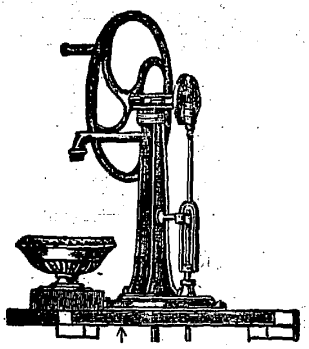

ELECTRO BIOSCOP (Mozgó fényképek)

az „OTTHON" kávéházban Kossuth-utca 17. sz.

Naponta 2300 méter film bemutatás!

Szabad bemenet! I. rendü cigány zenekar! Buffet.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000621